

Asia: VN/11042/2025

Apuvälinepalveluiden laatusuositus ja valtakunnalliset lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteet 2026 päivitys

Taustakysymykset

Vastaajan taustaorganisaatio

Vammaisjärjestö [Suomen Amputoidut ry]

2.1 Apuvälinepalvelua ohjaavat lait ja säädökset

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.1.2 Vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Osiassa on otettava kantaa myös hankintalain pykälään §108, jossa korostetaan palvelujen käyttäjien tarpeiden huomioon ottamista hankinnoissa:

"Sosiaali- ja terveystalouden palvelujen käyttäjien YKSILÖLLISTEN ja PITKÄAIKAISTEN sekä TOISTUVIEN hoito- tai sosiaalipalvelujen turvaamiseksi hankintayksikön on otettava huomioon käyttäjien erityistarpeet ja kuuleminen siten kuin muualla laissa säädetään.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, hankintayksikön on sosiaali- ja terveystalouden palvelujen hankinnassa otettava huomioon palvelujen laatuun, JATKUVUUTEEN, esteettömyyteen,

kohtuuhintaisuuteen, saatavuuteen ja kattavuuteen, eri käyttäjäryhmien erityistarpeisiin, käyttäjien osallistumiseen ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen sekä innovointiin liittyvät tekijät.

Pitkäkestoisia hoito- ja asiakassuhteita koskevan sosiaali- ja terveystalouden hankinnassa hankintayksikön on määritettävä sopimusten kesto ja muut ehdot siten, että sopimuksista EI MUODOSTU KOHTUUTTOMIA tai epätarkoituksenmukaisia SEURAUKSIA palvelun käyttäjille."

Esimerkiksi raajaproteesien hankinnoissa on otettava huomioon nimenomaan hoidon jatkuvuus: pääosassa täytyy olla apuvälineen valmistajan ja käyttäjän hyvä kommunikaatio, sillä osa proteesia valmistetaan yksilöllisesti ja käsityönä jokaiselle asiakkaalle erikseen. Mikäli apuvälineestä ei saada hyvin istuvaa ja toimivaa kyseiselle asiakkaalle, kallis raaja jää helposti käyttämättä, mikäli sen käyttö aiheuttaa esimerkiksi ongelmia (hiertymät, kiputilat, haavaumat, tulehdukset) tynkään. Ei liene kenenkään etu, että apuväline makaa kaapin perällä käyttämättömänä. Lisäksi jatkuvista proteesin korjauskäynneistä kertyy kustannuksia esimerkiksi Kela-kyytien ja sairauspoissaolojen vuoksi.

2.1.3 Kelan ammatillisen kuntoutuksen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.2 Apuvälinepalvelut eri asumismuodoissa

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

3 Toimintakyky apuvälinepalvelun perustana

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Suomentakaa kontekstuaalinen.

4 Apuvälinepalveluprosessi

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.1 Potilas- ja laiteturvallisuus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.2.1 Hyvinvointialueiden vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Henkilöstön apuvälinealan lisäkoulutus ja uusien teknologioiden esittelytilaisuudet pakollisiksi.

6.2.2 Apuvälineen omistavan tahon vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.2.3 Apuvälineen käyttäjän vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.3 Apuvälineen huolto/korjaus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.4 Apuvälineiden kuljetus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

"Suuriin ja painaviin" toivotaan lisättäväksi myös sähköpyörätuolit. Niiden kuljettamisesta huoltoon on liikaa kirjavuutta hyvinvointialueiden välillä.

6.5 Kaksoiskappale

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.6 Apuvälineiden hankintatavat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Yksilöllisesti valmistettavien apuvälineiden (proteesit) hankinnat kilpailuttamalla ovat kaksiteräinen miekka: toisaalta juuri nyt saatetaan saada säästöä kilpailutuksella, mutta nyt on jo nähtävissä, että pienet proteesipajat putoavat pois markkinoilta yksi kerrallaan. Jäljelle jää kaksi suurta: ForMotion ja Respecta. Mitäpä veikataan, että tapahtuu, kun kilpailu jää vain näiden kahden kontolle? Hinnat nousevat merkittävästi. Esimerkiksi pyörätuolivalmistajia on niin monta suurta, ettei näin pääse käymään. Ehdotus: jos kilpailuun osaa ottavia on vain 4 tai alle, ei kilpailutusta järjestetä lainkaan, vaan suoritetaan suorahankinta sieltä, joka on asiakkaan kanssa aikaisemminkin tehnyt töitä. Näin varmistetaan myös asiakastyytyväisyys, proteesin käyttöaste ja hoidon jatkuvuus (hankintalaki 108§).

7 Oppaassa käytetyt käsitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kaksoiskappale määriteltiin jo aiemmin kohdassa 6.5.

04 03 33 Hengitystieortoosit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

04 06 06 Tukisukat ja tukihihat käsivarsille ja jaloille ja muille kehon osille

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

"Tukituotteiden peseminen ja kuivumiseen kuluva aika eivät ole peruste luovuttaa luovutusperusteista poikkeavaa määrää." Miksei? Mitä asiakkaan iholle tapahtuu, jos puetaan kosteita tukitekstiilejä? Mennäänkö ojasta allikkoon, kun saadaan aikaiseksi tulehduksia tai ihovaurioita? Kumpi on halvempaa: hoitaa terveyskeskuksessa /päivystyksessä ihovaurio antibiootilla vai hankkia varakappale, mikäli se on asiakkaalle tarkoituksenmukaista? Kaikki eivät pysty pesemään tekstiilejä itse, vaan ovat esim. läheisten tai avustajien varassa, eikä esim. avustajatunteja kaikilla ole joka päivälle.

Käytetään ymmärrettävää suomen kieltä: komplisoitunut = monimutkainen jne.

06 Ortoosit ja proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Jalkineiden osalta on huomattava, että niitä olisi käytössä 2 paria kutakin. Jo kenkien "lepäämisen" vuoksi olisi hyvä käyttää vuorotellen. Samoin yksilönvapaus tulee tässä kyseeseen: ei kukaan tervejalkeenkaan halua käyttää samoja kenkiä asun kuin asun kanssa.

06 15 Toiminnalliset hermo-lihasstimulaattorit ja hybridiortoosit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 18 Yläraajan proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Myös yläraajaproteeseissa on useimmiten silikonituppi kiinnityksen vuoksi (tappilukko). Näitä silikonituppia täytyy pestä joka käytön jälkeen TAI tarvittaessa. Esimerkiksi hikoilun vuoksi on tuppi

usein pestävä kesken päivän. Varsinkin myoelektrisen proteesin kyseessä ollen märkää tai edes kosteaa tuppea ei saa pukea. Näin ollen tarvitaan vaihtokappale, muutoin asiakas on päivästä puolet kädetön. Kirjaimellisesti. Varatupen luovutus tulisi olla automaattista.

06 24 Alaraajan proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Alaraajaproteeseissa on useimmiten silikonituppi kiinnityksen vuoksi (tappilukko). Näitä silikonituppeja täytyy pestä joka käytön jälkeen TAI tarvittaessa. Esimerkiksi hikoilun vuoksi on tuppi usein pestävä kesken päivän. Märkää tai edes kosteaa tuppea ei saa pukea tyngän päälle, koska kävellessä askeleen eri vaiheissa proteesiin ja tuppeen keskittyy painetta eri tavoin. Jos tuppi on kostea, se liukuu iholla ja aiheuttaa hyvin herkästi hiertymiä tai rakkoja. Ihorikon päälle ei saa proteesia pukea, jolloin asiakas joutuu odottamaan ihon paranemista ennen kävelyn jatkumista. Näin ollen tarvitaan tupen vaihtokappale, jonka luovutus tulisi olla automaattista. Lisäksi kun tuppi on käytössä vain puolet ajasta (varakappale käytössä, toinen kuivuu), on tupen käyttöikä kaksinkertainen. Näin ollen, jos asiakas saa käyttöönsä 2 tuppea vuonna 1, niiden uusinta on ajankohtaista vasta vuotena 3, kun taas yksi tuppi kerrallaan käytössä - uusittava vuosittain. Lisäkuluja ei aiheudu, ne vaan jakaantuvat eri tavalla.

06 30 03 Peruukit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 09 Pukeutumisen ja riisuutumisen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 12 WC-apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 33 Peseytymis-, suihku- ja kylpyvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

12 08 Valkoiset kepit ja tukikepit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

12 23 Pyörätuolit, lisävoimalliset

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

12 24 09 Käsikäyttöisten pyörätuolien lisävoimalaitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

15 Kotielämän ja siihen osallistumisen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 03 Valonsuodattimet (absorptiolasit)

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 06 Silmälasit ja piilolinssit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 09 Suurentavat lasit, linssit ja linssikoonpanot

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 18 Suurennuslaitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 06 Kuulon apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 13 21 Daisy-soittimet ja e-kirjojen lukijat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 29 Merkinanto-, hälytys- ja paikannusvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 39 05 Tuntoaistiin perustuvat näytöt

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 45 Suunnistautumisvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

24 06 Apuvälineet pakkausten käsittelyyn

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

Poistettavaksi ehdotettavat luokat

Poistetaanko apuvälineluokka 09 09 06 Kenkälusikat ja saapasrengit?

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 09 09 09 Vaatepitimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 09 42 06 Sähköhammasharjat

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 01 Siivuttajat ja leikkurit

Ei, miksi?

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 04 Juustohöylät

Ei, miksi? [Onko pystykahvaisia juustohöyliä marketeissa myynnissä? Jos joutuu tilaamaan erikoiskaupasta, hinta on korkea.]

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 05 Raastimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 06 Hakkurit

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 09 02 Kuorimaveitset

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 09 04 Siemenkodan poistimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 12 Leivontavälineet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 06 09 Astiankuivaustelineet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 06 15 Tiskiliinan vääntimet

Ei, miksi?

Poistetaanko apuvälineluokka 15 09 18 01 Ruokalautaset

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 15 21 01 Yleissakset

Ei, miksi? [Joustokahvasakset]

Poistetaanko apuvälineluokka 24 06 03 Avaajat

Ei, miksi?

Poistetaanko apuvälineluokka 24 06 06 Putkilonpuristimet

Ei, miksi?

